

Menetelmäluotain ja Kuusio hyvinvointialueen tukena menetelmien kartoittamisessa ja valinnassa – kokemuksia Oma Hämeestä

Milla Mäkikomsi, perhekeskusasantuntija,
väitöskirjatutkija, Oma Häme

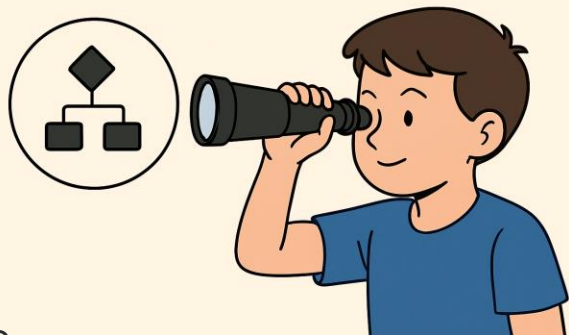
Nina Mellenius, asiantuntija, väitöskirjatutkija, Itla

itla

Menetelmäluotain

- Tarkoitus:
 - menetelmään tutustuminen
 - perustiedot menetelmästä
 - resurssitarpeet mahdolliselle käyttöönotolle?
 - jatketaanko tutustumista?
- Rakenne:
 - Osa 1 hva lähettää lomakkeen menetelmän kotipesälle/ylläpitäjälle täytettäväksi
 - Osa 2 hva tekee lomakkeen avulla synteetin saamistaan vastauksista

Menetelmäluotain – Työkalu menetelmiin tutustumiseen

Oma Hämeen kokemuksia Menetelmäluotaimesta

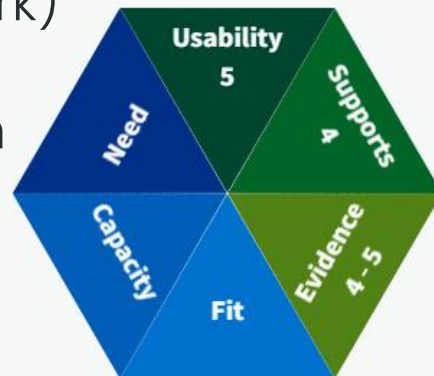
- Helppo ja nopea käyttää
- Kokoo tarvittavat perustiedot menetelmästä yhteen jäsennetyllä tavalla
- Tukee ensiarvion systemaattisuutta
- Auttaa havaitsemaan lisätiedon tarpeita jo aikaisessa vaiheessa
- Tukee perusteltujen valintojen tekemistä siitä, minkä menetelmien osalta arviointia jatketaan
- Auttaa menetelmien kehittäjää hahmottamaan, mitä osa-alueita tulisi tuoda markkinoinnissa esiin

Vaikuttavuus on vain yksi osa menetelmää.
Vaikuttavuustiedon rinnalle tarvitaan tietoa menetelmän käytettävyydestä ja soveltuvuudesta.

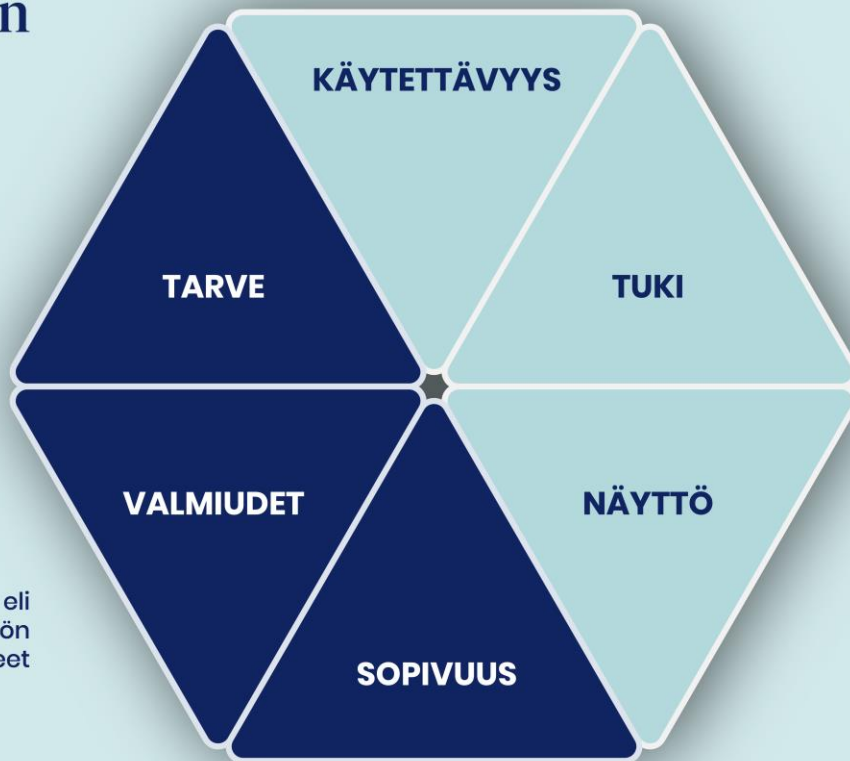

Kuusio-arviointityökalun tausta

- NIRN (National Implementation Research Network) on kehittänyt Hexagon-työkalun uusien ja olemassa olevien menetelmien/toimintamallien arviointiin (Metz & Louison, 2019)
 - Skotlannin NHS on muokannut Hexagonista työkalun lasten ja nuorten mielenterveyttä ja hyvinvointia edistävien näyttöön perustuvien interventioiden arviointiin
- Työkalu muokattiin Itlassa lasten ja nuorten psykososiaalisten menetelmien arviointiin hyvinvointialueella -> Kuusio-arviointityökalu
 - Systemaattinen moninäkökulmainen ja monialainen menetelmien arviointi

Kuusio-työkalu lasten ja nuorten psykososiaalisten menetelmien arviointiin

Menetelmään liittyvät
osa-alueet

Menetelmän käyttöönotto- eli
implementointiympäristöön
liittyvät osa-alueet

TAVOITE: Arvioida lasten ja nuorten psykososiaalisten menetelmien vaikuttavuutta, käytettävyyttä ja sopivuutta hyvinvointialueelle Itlan kehittämällä Kuusio-työkalulla.

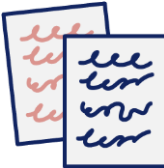
Noin 3 kk ajanjakso

Arvioitavien menetelmien valinta (hva)

Menetelmä-kuvauksien laatiminen (Itla)

- Miksi, mitä, kenelle, miten?
- Etukäteistyöstö hva:lla

Tietojen kokoaminen menetelmien käyttöönoton edellyttämistä resursseista (Itla)

- Koulutus, lisenssit ym. (ei sis. Implementointi-kustannuksia).

Menetelmien vaikuttavuuden arviointi (Itla)

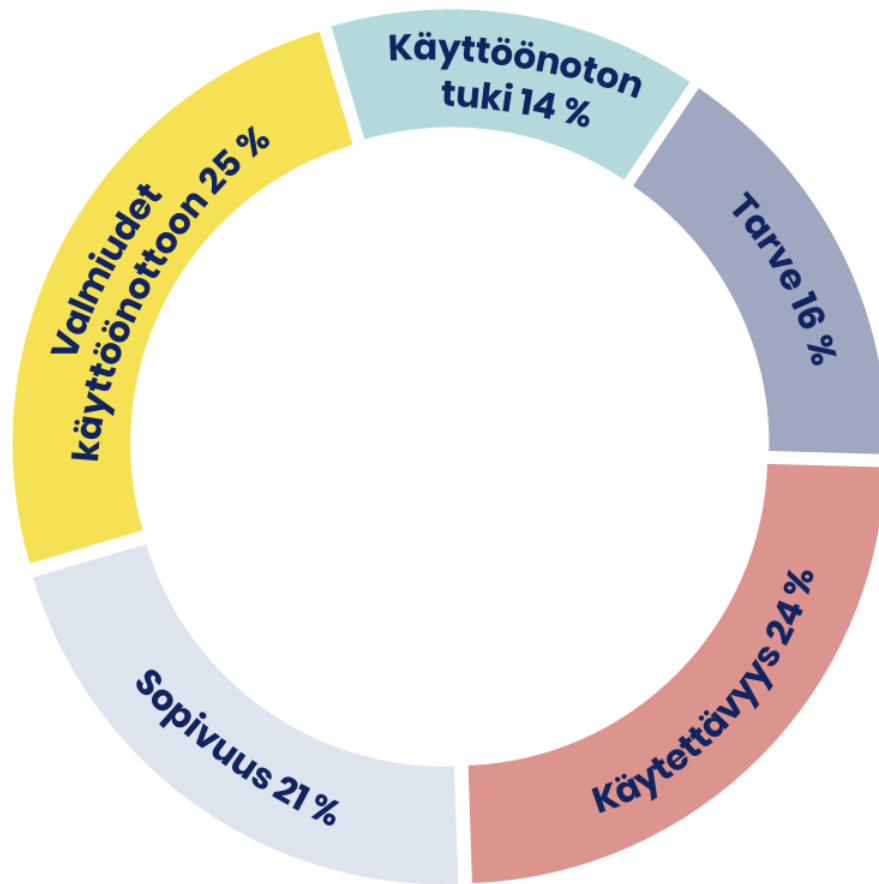

Menetelmien arviointi Kuusiolla

- 2,5 h-3h / menetelmä
- Ydinryhmä + 2-3 menetelmäosaajaa
- Tuloksena arviointiraportti ja pisteytetty taulukko (Itla)

Oma Hämeen tulokset ja kokemuksia Kuusiosta

31 %

KÄYTTÖÄ/KÄYTTÖÖNOTTOA TUKEVAT TEKIJÄT

(31 % aineistohavainnoista)

1. Menetelmän ammattilaisten työhön tuoma rakenne.
2. Menetelmän käyttöön sopivat tilat ja välineet
3. Motivaatio menetelmän käyttämiseen ja tulosten näkeminen omassa työssä.
4. Oikean kohderyhmän ohjautuminen menetelmään ja ammattilaisten hyvä kohderyhmätuntemus.
5. Menetelmän hyväksyttävyyys kohderyhmälle ja ammattilaiselle.
6. Johdon & menetelmän ylläpitäjän tarjoama tuki.
7. Menetelmään liittyvät vakiintuneet käytännöt ja käytön tuki (esim. kollegat, esihenkilöt, kotipesä).

69 %

KEHITTÄMISTARPEET

(69 % aineistohavainnoista)

1. Menetelmien kohdentaminen oikealle kohderyhmälle ja yhdenvertainen saavutettavuus ja saatavuus.
2. Palvelupolkujen tarkempi määrittely.
3. Seurantavälineiden kehittäminen johdon tueksi (mm. seurantaindikaattorit ja kustannukset)
4. Vaikuttavuus- ym. tiedon hyödyntäminen menetelmien ylläpidossa ja johtamisessa (mm. käytön laajentaminen uudelle kohderyhmälle, vastemittarit).
5. Menetelmien ylläpitäjien esihenkilöille tarjoaman tuen kehittäminen.
6. Implementoinnin rakenteiden ja resurssien vahvistaminen.
7. Menetelmiä koskevan päätöksenteon ja tiedonkulun kehittäminen organisaatiossa.

Oma Hämeen kokemukset: vahvuudet

- Systemaattinen, monialainen toteutustapa
- Tulee käsitys siitä, voidaanko menetelmä oikeasti ottaa käyttöön
- Uskallus olla myös kriittinen
- Arviointi teki näkyväksi, että haasteet ovat ylimenetelmällisiä
- Käytännön kokemuksen arvostus
- Itlan rooli vaikuttavuuden arvioinnissa ja fasilitoijana; neutraali ja ammatillinen

Oma Hämeen kokemukset: kehittämiskohteet

- Menetelmäosaajat voivat olla hyvin omistautuneita menetelmälle, mikä voi haastaa kriittistä arviointia (menetelmäkohtaiset erot!)
 - Ratkaisu: Arviointiin osallistuvien roolien sanoittaminen ja kriittiseen tarkasteluun kannustaminen
- Osassa menetelmiä oli vaikea hahmottaa, mistä menetelmässä on kyse ja toteutetaanko menetelmää kuten on tarkoitettu
 - Ratkaisu: Menetelmäkuvauksen arvioinnin irrottaminen omaksi osiokseen
- Arviointia edistäisi luotettava tilannekuva siitä, missä yksiköissä, mitkä ammattiryhmät ja kuinka moni menetelmää käyttää.
 - Ratkaisu: Etukäteistyö ja hva kehittyminen

Oma Hämeen kokemukset: riskit

- On tärkeää, että eri tarpeeseen/käyttöympäristöön tarkoitettuja menetelmiä ei arvioida suhteessa toisiinsa
 - Ratkaisu: Arviointia edistäisi luotettava tilannekuva siitä, missä yksiköissä, mitkä ammattiryhmät ja kuinka moni menetelmää käyttää
- Arvioinnin ydinryhmän ajattelu ja myös kriittisyys kehittyi arvioinnin myötä -> vaikutus arviointiin
 - Ratkaisu: havaita, jos näin käy

Oma Häme kokemukset: yllätykset

- Kuusion toimivuus ja se miten hyvin Kuusio osoitti organisaatorakenteelliset haasteet
- ART<->AART<->TOP ART
- Johtamisen puuttuminen menetelmien sisäänajosta vuosien varrella
- Menetelmää ei ole ajateltu menetelmänä, vaan enemmänkin omana työkaluna, josta voi ottaa palasia ja alkaa käyttämään työn tukena miten parhaaksi katsoo.
- Ei ole kuvaa siitä, mitä osaamista hva:lla on

Oma Häme kokemukset: panos-hyötysuhde

- "Todellakin hyödyllinen!"
- "Johtajalle silmiä avaava. Olen parempi johtaja tämän jälkeen, tiedän huimasti enemmän"
- "Vastaavaa arviointia pitäisi hyödyntää myös muussa päätöksenteossa."
- Yhden "turhan" IPC-koulutuksen hinta on noin 2600 € (th kk-palkka 3000€). Tällä rahalla toteutetaan 2-4 Kuusio-arviointia kuuden hengen arviointityöryhmällä (4500€ kk-palkalla 4).

Perhekeskuksen ylilääkäri Päivi Saari, Oma Häme

Blogi | 17.01.2025

Psykososiaalisten menetelmien valinta on iso muutosjohtamisen haaste

Oma Hämeen ja Itlan lasten ja nuorten psykososiaalisten menetelmien arviointipilotti toi esiin paitsi tärkeää tietoa menetelmistä, myös isoja muutosjohtamisen haasteita.

”Kuusio-työkalu teki menetelmien vaikuttavuuden arvioinnista läpinäkyvää ja avointa. Myös niiden soveltuvuuden tarkastelu organisaatiomme strategisten tavoitteiden kannalta oli silmiä avaavaa. Tiedämme nyt menetelmien käyttöönoton onnistumiseen vaikuttavista asioista huimasti enemmän, ja arvelen itse olevani tämän jälkeen paljon parempi johtaja.”

Kiitos!

milla.makikomsi@omahame.fi
nina.mellenius@itla.fi

itla